

Slavonija u sjecištu političkih i kulturnih interesnih sfera (1500. – 1918.)

UVODNA NAPOMENA

Tematski blok donosi prvih sedam radova sudionika s međunarodnog znanstvenoga skupa „Slavonija u sjecištu političkih i kulturnih interesnih sfera (1500. – 1918.) / Szlavónia politikai és kulturális érdekszférák ütközőpontjában (1500-1918)“, koji je održan 11. i 12. svibnja 2023. godine u Slavonskom Brodu, u suorganizaciji Hrvatskog instituta za povijest - Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje i Instituta za povijest Istraživačkog centra za humanističke znanosti mađarske istraživačke mreže u Budimpešti. Znanstveni skup je organiziran zahvaljujući potpisivanju Dodatka sporazuma o suradnji između spomenutih dviju ustanova 2022. godine s ciljem zajedničkog istraživanja tema iz prošlosti Slavonije, Srijema i Baranje od utemeljenja Ugarsko-Hrvatskoga Kraljevstva do raspada Austro-Ugarske Monarhije (1102. – 1918.).

Prvi zajednički znanstveni skup bio je posvećen temama iz povijesti Slavonije, čije je područje u posljednjih 500 godina doživjelo velike promjene. U srednjem vijeku obuhvaćala je prostore današnje sjeverne i središnje Hrvatske, da bi u ranom novom vijeku „preselila“ u istočnohrvatske krajeve. Shodno tome, Požeška, Baranjska i Vukovska županija u srednjem vijeku pripadale su Ugarsko-Hrvatskom Kraljevstvu, u 16. stoljeću ušle su u sastav Osmanskog Carstva, a tijekom i nakon oslobodilačkih ratova izvori ih spominju kao dio Slavonije. Na jednom dijelu toga područja habsburška je uprava organizirala Vojnu krajinu, dok su na drugom obnovljene županije koje su slale svoje predstavnike u Hrvatsko-slavonski i Ugarski sabor. Slavonija je nakon sklapanja Ugarsko-hrvatske nagodbe 1868. godine ušla u sastav Trojedne Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, a 1918. je kao hrvatsko područje pripala Kraljevstvu SHS.

Složenu povijest Slavonije tijekom stoljeća odredio je promjenjiv odnos između Ugarsko-Hrvatskog Kraljevstva, Osmanskog Carstva i Habsburške Monarhije. Cilj znanstvenoga skupa bio je odgovoriti na nekoliko istaknutih istraživačkih tema među kojima su bili: utjecaj različitih vlasti na političku, gospodarsku, društvenu, kulturnu i crkvenu strukturu spomenute regije; razvoj strukture naselja i gradova; pitanje migracija te jezični i vjerski sastav stanovništva; utjecaj lokalnih elita u određivanju identiteta područja na lokalnoj i državnoj razini, a potonje se odvijalo sudjelovanjem u radu sabora i

na kraljevskom dvoru. Analizirao se i odnos utjecaja susjednih država na spomenuto područje, a prikazan je i razvoj definicije Slavonije u novom vijeku.

Autori radova prvog tematskog bloka su Dino Mujadžević, Antal Molnár, Robert Skenderović, Zoltán Gózszy, Eldina Lovas, Ivana Horbec, Denis Njari i Árpád Hornyák. Njihovi radovi obrađuju teme iz područja pravne, crkvene, demografske, upravne i političke povijesti te iz povijesti školstva slavonskoga prostora između 16. i 20. stoljeća.

Eldina Lovas i Szabolcs Varga

Des Aijis: Corne
Comarido, Jiro Excell
Inarschal Leitena
Inarschal Wid was Der
Von Den ir aigist. B

Sigerofza Brod
Ruischi's
Virbaschij
Sadobravia
Doprathia
Sallian
Marsch
Orschav
Harschan

gradska KNJIŽNICA
SLAVONSKI Brod

Bölcsészettudományi
Kutatóközpont
Történettudományi
Intézet

HRVATSKI INSTITUT ZA POVLJEST
PODRUŽNICA ZA POVLJEST SLAVONIJE, SRJEMA I BARANJE
i
INSTITUT ZA POVLJEST ISTRAŽIVAČKOG CENTRA
ZA HUMANISTIČKE ZNANOSTI
u suradnji s
Gradskom knjižnicom SlavonSKI Brod
organiziraju

MEĐUNARODNI
ZNASTVENI
SKUP

**SLAVONIJA U SJECIŠTU
POLITIČKIH I KULTURNIH
INTERESNIH SFERA
(1500. – 1918.)**

**SZLAVÓNIA POLITIKAI ÉS
KULTURÁLIS ÉRDEKSZFÉRÁK
ÜTKÖZŐPONTJÁBAN
(1500-1918)**

Gradska knjižnica, SlavonSKI Brod,
11.-12. svibnja 2023.

Četvrtak, 11. svibnja 2023. (od 16.00 h)
Dino Mujadžević, „Osmansko sultansko zakonodavstvo u Slavoniji u 16. stoljeću“
Antal Molnár, „Geopolitičke orijentacije osmanske Slavonije između Hrvatske i Bosne. Pouke zapisa kanonskih vizitacija bosanskoga biskupa Marijana Maravića (1645. – 1653)“
Robert Skenderović, „Zlatno doba Bosne Srebrene u Slavoniji – od Velikog bečkog rata do podjele provincije 1757. godine“
Zoltán Gáspár i Editina Lovas, „Migracije u drugom desetljeću 18. stoljeća između južnog Prekodunavlja i hrvatskih krajeva“
Szabolcs Varga, „Pitanje preustroja slavonskih županija u 18. stoljeću“
Ivana Horbác, „Graf Ferenc Batassa i Civilna Slavonija u drugoj polovici 18. stoljeća“

Petak, 12. svibnja 2023. (od 9.00 h)
Dubravka Božić Bogović, „Vjerska struktura stanovništva istočne Slavonije u drugoj polovici 18. i početkom 19. stoljeća na temelju podataka kanonskih vizitacija“
Gábor Demeter, „Povijesna prostorna informatika (HGIS) – od digitalne polirane podataka do mogućnosti proširenja povijesnih interpretacija“
Denis Njari, „Mađarske škole u Osijeku u vrijeme Austro-Ugarske“
Ivan Armada, „Pučke misije dominikanca Andela Marije Miškova u Slavoniji i Srijemu od 1889. do 1912.“
Krisztián Csaplár-Degovics, „Raspave u mađarskom parlamentu o kolonijalnom obilježju Bosne“
Branko Ostajmer, „Grofovi Pejačević u političkom životu Hrvatske i Mađarske (1868. – 1918.)“
Imre Ress, „Pozadina banskoga imenovanja Dragutina Khuen-Hedervarjya u kontekstu cijele Monarhije“
Dinko Sokčević, „Govori hrvatskih zastupnika u budimpeštanskom parlamentu 1907. godine u knjižici tiskanog u Zagrebu i u zapisnicima Parlamenta“
Árpád Hornyák, „Slavonija u mađarskoj politici u vrijeme stolma“